

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/103/103/97

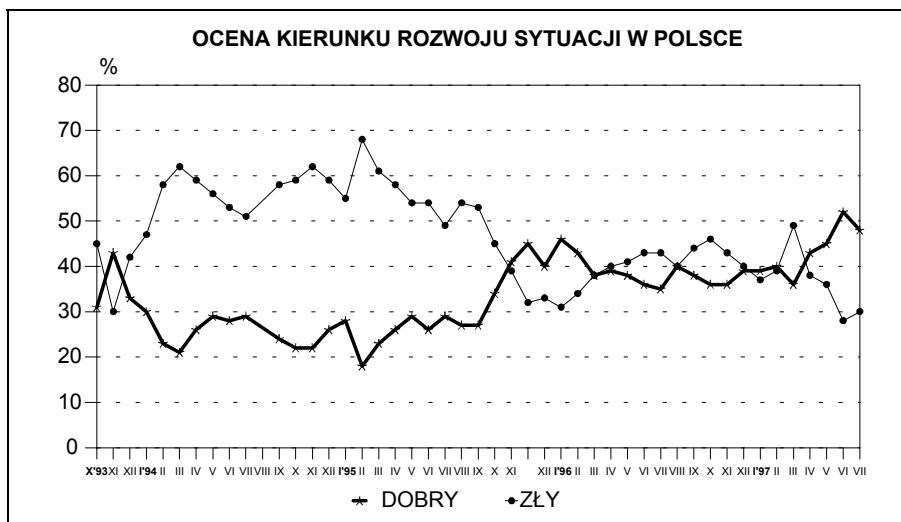
NASTROJE SPOŁECZNE PO WIELKIEJ WODZIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

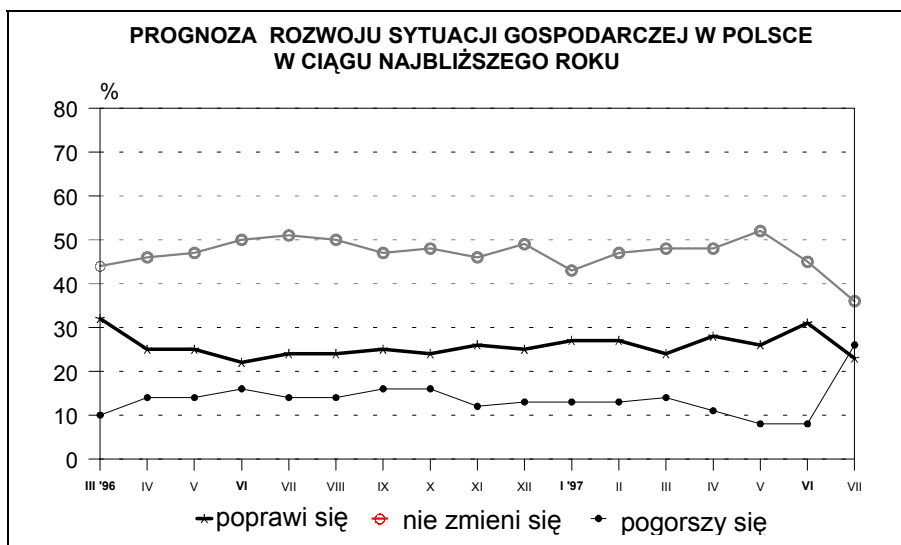
WARSZAWA, SIERPIEŃ '97

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Katastrofalna powódź bardzo niejednoznacznie oddziaływała na nastroje społeczne. Oceny ogólnej sytuacji w kraju nadal utrzymują się na wysokim poziomie, choć są nieco gorsze niż w czerwcu.

- Równocześnie wzrosła liczba badanych zadowolonych z ogólnych warunków życia, osiągając nie notowany dotychczas poziom. Co trzeci badany stwierdza, że obecnie jemu i jego rodzinie żyje się dobrze.
- Natomiast wyraźnie wzrósł pesymizm co do dalszego rozwoju sytuacji w kraju - zarówno ogólnej, jak i gospodarczej.

- Pesymizm dotyczący przyszłej sytuacji w kraju nie ma na razie odbicia w przewidywaniach dotyczących sytuacji życiowej respondentów. Od kilku miesięcy są one stabilne.

W połowie czerwca, po zakończeniu wizyty Jana Pawła II, nastroje społeczne osiągnęły bardzo wysoki poziom. Wyrażał się on zarówno nie notowaną od lat liczbą badanych pozytywnie oceniających sytuację w kraju, jak i wzrostem optymistycznych prognoz na najbliższą przyszłość.

Miesiąc później cała Polska żyła wielką powodzią, która bezpośrednio dotknęła znaczne obszary kraju i przybrała nie spotykane rozmiary. Na początku lipca niezwykle ważnym dla Polski wydarzeniem było zaproszenie naszego kraju do rokowań w sprawie przystąpienia do NATO i wizyta prezydenta Billa Clintona w Warszawie.

Jak wpłynęło to na stan nastrojów społecznych? Sondaż zrealizowany w ostatniej dekadzie lipca¹ pokazuje, że powódź oddziaływała na nastroje bardzo niejednoznacznie. Nadal utrzymuje się wysoki stopień optymizmu w ocenach ogólnego rozwoju sytuacji, natomiast pogorszyły się przewidywania co do sytuacji ogólnej w kraju w ciągu najbliższego roku i sytuacji gospodarczej.

Oceny

Kierunek rozwoju sytuacji w kraju pozytywnie ocenia blisko połowa badanych (niewiele mniej niż w czerwcu - spadek o 4 punkty procentowe). W lipcu optymiści nadal znacznie przeważali nad pesymistami.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (86) zrealizowano w dniach 24-30 lipca ‘97 na 1118-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

Tabela 1

w procentach

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	'96						'97							
W dobrym	35	40	38	36	36	39	39	40	36	43	45	52	48	
W złym	43	40	44	46	43	40	37	39	49	38	36	28	30	
Trudno powiedzieć	22	19	18	18	21	21	24	21	15	19	19	20	22	

Jak widać, pierwsza fala katastrofalnej powodzi w minimalnym stopniu wpłynęła na ocenę ogólnej sytuacji w kraju. Trzeba dodać, że ankietowani, którzy ponieśli straty na skutek powodzi, nie różnią się w swoich opiniach od osób, które bezpośrednio nie ucierpiały. Z deklaracji respondentów wynika jednak, że mniejsze lub większe straty w czasie powodzi poniosło tylko 4% ogółu badanych. Tak mały odsetek znacznie ogranicza możliwość wnioskowania. Z drugiej strony w regionach najbardziej dotkniętych przez powódź optymistów jest nawet więcej niż w pozostałych regionach².

Bez większych zmian pozostają społeczno-demograficzne wyznaczniki stopnia optymizmu - pesymizmu w ocenie rozwoju sytuacji w kraju. Zależy on przede wszystkim od kryteriów określających pozycję społeczną badanych - im jest ona wyższa, tym lepsze są oceny kierunku rozwoju sytuacji. Chodzi tu o takie czynniki, jak: przynależność społeczno-zawodowa, wykształcenie, dochody rodziny i zadowolenie z własnej sytuacji materialnej. Pozytywne oceny są nadal najczęstsze wśród kadry kierowniczej i inteligencji, pracowników umysłowych niższego szczebla oraz uczniów i studentów, najrzadsze zaś - wśród rolników i robotników niewykwalifikowanych. W tych dwóch ostatnich grupach oceny negatywne przeważają nad pozytywnymi, przy czym wśród rolników przewaga ta jest ponaddwukrotna. Optymizm - pesymizm w ocenie rozwoju sytuacji w kraju różnicuje się również w zależności od miejsca zamieszkania. Nadal największymi optymistami w tym względzie są mieszkańcy wielkich miast.

Opinie o tym, czy sytuacja w Polsce rozwija się w dobrym czy też w złym kierunku, statystycznie najsilniej związane są z poglądami politycznymi badanych. Osoby identyfikujące się z lewicą w zdecydowanej większości postrzegają ten kierunek jako dobry, natomiast wśród

² Patrz tabele aneksowe.

badanych deklarujących poglądy prawicowe opinie bardziej się równoważą - stosunkowo niewiele przeważają oceny pozytywne. Jednak różnice te - tak jak i w poprzednich miesiącach - nie w pełni przekładają się na poparcie dla partii i ugrupowań, określających się jako lewicowe bądź prawicowe.

Tabela 2

w procentach

Elektoraty ugrupowań politycznych (N=760)	Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju								
	dobra			zła			Trudno powiedzieć		
	V '97	VI '97	VII '97	V '97	VI '97	VII '97	V '97	VI '97	VII '97
Akcja Wyborcza „Solidarność”	37	49	46	57	35	34	11	16	21
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	54	47	52	30	30	26	16	22	22
Polskie Stronnictwo Ludowe	23	40	41	52	34	33	25	26	26
Ruch Odbudowy Polski	44	43	31	40	37	51	16	21	18
Sojusz Lewicy Demokratycznej	70	77	75	18	12	11	12	12	14
Unia Pracy	57	60	62	31	32	28	12	9	10
Unia Wolności	82	71	75	12	19	15	6	10	10
Niezdecydowani	36	46	47	34	25	23	30	29	30

Opinie o kierunku rozwoju sytuacji w kraju są w poszczególnych elektoratach dość utrwalone. Najbardziej optymistycznie nastawieni są niezmiennie zwolennicy SLD i Unii Wolności. Natomiast w ciągu ostatniego miesiąca znacznie wzrósł krytycyzm wśród zwolenników ROP. Ugrupowanie to skupia obecnie najwięcej osób niezadowolonych z kierunku rozwoju sytuacji w kraju. Jest to jedyny elektorat, w którym pesymiści przeważają nad optymistami.

Sytuacja polityczna w Polsce oceniana jest niemal tak samo jak przed miesiącem.

Tabela 3

w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	'96						'97							
- dobra	15	15	13	12	12	13	15	12	11	12	15	20	19	
- ani dobra, ani zła	42	45	41	46	41	43	40	44	41	43	44	42	42	
- zła	31	26	34	30	31	33	32	31	36	32	30	22	23	
Trudno powiedzieć	12	13	12	12	15	11	13	13	12	13	11	16	16	

Oceny obecnej sytuacji gospodarczej utrzymują się na poziomie z czerwca. Gdy jednak na opinii w tej sprawie spojrzymy z perspektywy kilku miesięcy, zauważamy systematyczny trend wzrostowy od wiosny bieżącego roku. W stosunku do kwietnia liczba ocen pozytywnych wzrosła o 8 punktów procentowych, natomiast negatywnych zmalała o 7 punktów.

Tabela 4 w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	'96							'97						
- dobra	16	19	17	16	17	20	18	19	17	17	20	23	25	
- ani dobra, ani zła	41	41	39	38	41	42	39	42	38	40	40	40	38	
- zła	36	33	39	40	32	31	35	32	39	37	32	29	30	
Trudno powiedzieć	7	7	6	6	10	7	9	7	6	7	8	8	7	

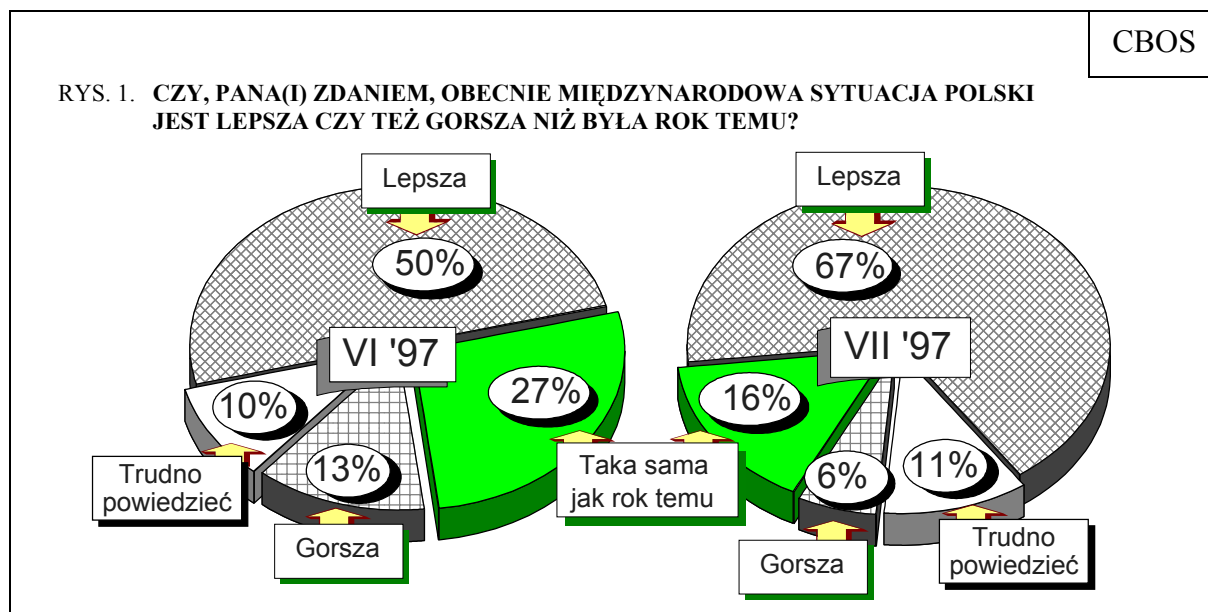
Podobnie kształtują się oceny sytuacji w zakładach pracy respondentów. Od maja poprawiły się one w sposób zauważalny, mimo znikomych zmian z miesiąca na miesiąc.

Tabela 5 w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	N=	Wskazania respondentów według terminów badań													
		VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
		'96							'97						
		543	545	577	613	577	585	551	580	613	641	616	559	610	
- dobra		37	36	35	36	35	38	37	43	37	38	37	39	41	
- ani dobra, ani zła		32	26	32	28	23	30	31	27	28	29	28	31	31	
- zła		27	36	30	34	39	30	29	29	33	32	33	27	25	
Trudno powiedzieć		4	2	3	2	3	2	3	1	2	2	2	3	3	

Trzeba jednak pamiętać, że zanim powódź przysłoniła wszystkie inne sprawy, niezwykle istotnym wydarzeniem dla naszego kraju było zaproszenie Polski do rozmów w sprawie przystąpienia do NATO i związana z tym wizyta prezydenta Billa Clintona w Warszawie. Odbiło się to bardzo mocno w świadomości społecznej, o czym może świadczyć znaczny wzrost w stosunku do czerwca (o 17 punktów) liczby respondentów uznających obecną sytuację Polski w świecie za lepszą niż przed rokiem³. W lipcu opinię tę podzielało dwie trzecie społeczeństwa.

³ Por. komunikat CBOS „Sytuacja Polski na arenie międzynarodowej”, lipiec '97.

Równocześnie badani konstatujący poprawę sytuacji Polski na arenie międzynarodowej wyraźnie lepiej niż pozostali oceniają ogólną sytuację w kraju.

Tabela 6

w procentach

Sytuacja międzynarodowa Polski jest:	Ocena ogólnego kierunku rozwoju sytuacji w kraju		
	dobry	zły	Trudno powiedzieć
- lepsza niż przed rokiem	58	23	19
- taka sama	45	38	17
- gorsza niż przed rokiem	20	69	11
Trudno powiedzieć	11	39	50

V Cramera = 0,273

Przekonanie o poprawie sytuacji Polski w świecie, o umocnieniu jej bezpieczeństwa mogło złagodzić negatywny wpływ powodzi na nastroje społeczne i przyczynić się do utrzymania wysokiego poziomu pozytywnych ocen ogólnej sytuacji w kraju. Ważniejszy jednak zapewne był wyraźny w porównaniu z czerwcem wzrost (o 5 punktów) zadowolenia respondentów z ogólnych warunków życia. W lipcu niemal co trzeci badany oceniał, że jemu i jego rodzinie żyje się dobrze. Jest to poziom dotychczas nie notowany. Towarzyszy temu wysoki poziom pozytywnych ocen warunków materialnych gospodarstw domowych.

Tabela 7

w procentach

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	'96						'97							
- dobrze	22	24	22	22	22	23	23	26	26	30	28	27	32	
- ani dobrze, ani źle	55	54	57	57	56	56	52	53	53	52	53	55	51	
- źle	22	21	21	21	22	20	24	21	20	18	19	17	16	
Trudno powiedzieć	1	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	1	1	

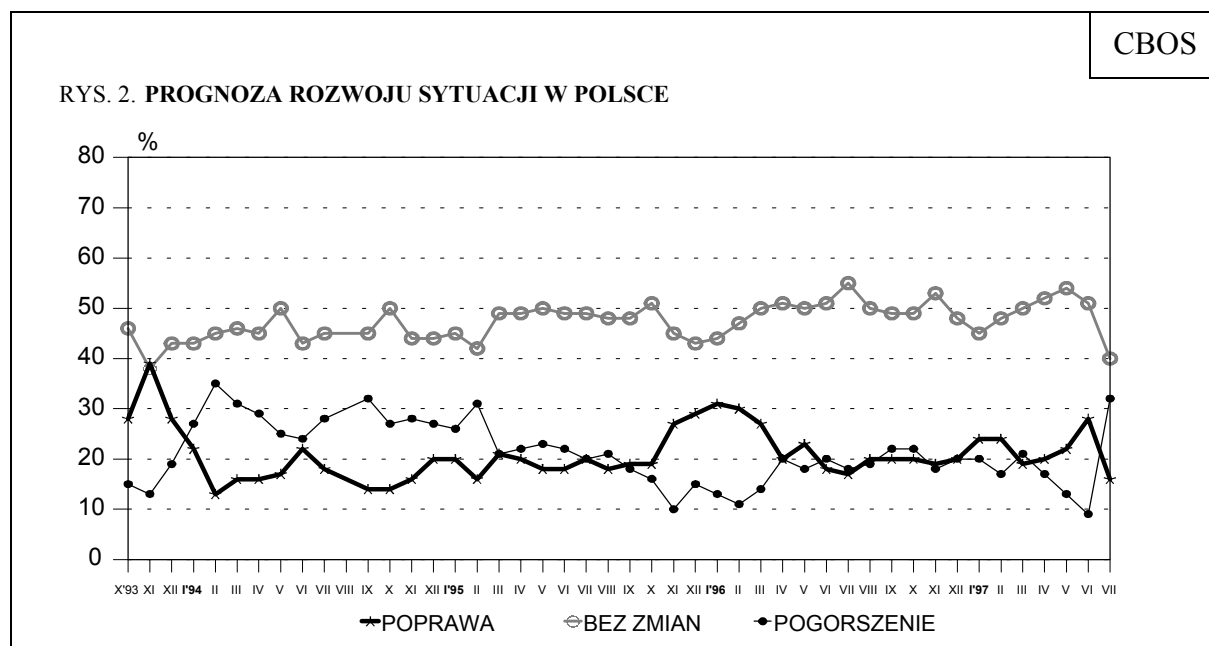
Tabela 8

w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	'96						'97							
- dobre	18	20	21	19	20	28	23	24	24	28	27	24	28	
- ani dobre, ani źle	45	48	45	47	47	47	47	50	49	45	47	50	49	
- źle	37	32	34	34	33	25	30	27	27	27	26	25	23	

Prognozy

Inaczej niż oceny bieżącej sytuacji kształtują się przewidywania na najbliższy rok. W czerwcu poprawa ocen szła w parze ze wzrostem optymizmu na przyszłość. W lipcu natomiast niewielkiemu pogorszeniu się ocen ogólnej sytuacji towarzyszy gwałtowny, skokowy przyrost pesymizmu co do rozwoju sytuacji w Polsce w ciągu najbliższego roku.

W porównaniu z czerwcem ponad trzykrotnie wzrosła (z 9 do 32%) liczba badanych przewidujących pogorszenie się ogólnej sytuacji w kraju w najbliższej przyszłości. W mniejszym stopniu zmalała (o 12 punktów procentowych) liczba optymistów. Tym samym obecnie dwa razy więcej respondentów prognozuje, że ogólna sytuacja w kraju w ciągu najbliższego roku się pogorszy (32%), niż przewiduje jej poprawę (16%). (W czerwcu - po znacznej poprawie nastrojów - optymistów było trzykrotnie więcej niż pesymistów).

Dodać należy, że - podobnie jak przed miesiącem - prognozy rozwoju sytuacji w kraju są znacznie mniej zróżnicowane niż oceny obecnej sytuacji. Występują natomiast różnice stopnia optymizmu - pesymizmu co do rozwoju sytuacji w Polsce w najbliższej przyszłości między zwolennikami poszczególnych partii i ugrupowań.

Tabela 9

w procentach

Elektoraty ugrupowań politycznych (N=760)	Prognoza rozwoju sytuacji w kraju w ciągu najbliższego roku			
	poprawa	bez zmian	pogorszenie	Trudno powiedzieć
AWS	19	36	33	12
KPEiR	15	43	24	18
PSL	26	43	26	5
ROP	11	39	48	3
SLD	21	45	26	8
UP	16	41	32	11
UW	31	37	29	3
Niezdecydowani	11	42	29	18

V Cramera = 0,138

Zdecydowanie najlepiej zapatrują się na przyszłość zwolennicy Unii Wolności. Najwięcej pesymistów natomiast jest wśród sympatyków Ruchu Odbudowy Polski, a następnie - AWS i Unii Pracy.

Skokowemu wzrostowi pesymizmu co do ogólnej sytuacji w kraju w ciągu najbliższego roku towarzyszy równie gwałtowny wzrost przewidywań dotyczący pogorszenia się sytuacji gospodarczej.

Po raz pierwszy od schyłku 1994 roku odnotowaliśmy przewagę pesymistycznych zapatrywań na rozwój sytuacji gospodarczej w kraju nad optymistycznymi.

Tabela 10

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	'96						'97							
- poprawi się	24	24	25	24	26	25	27	27	24	28	26	31	23	
- nie zmieni się	51	50	47	48	46	49	43	47	48	48	52	45	36	
- pogorszy się	14	14	16	16	12	13	13	13	14	11	8	8	26	
Trudno powiedzieć	12	12	13	12	15	13	17	13	14	13	14	16	15	

Niewielkiej zmianie uległy natomiast opinie o rozwoju sytuacji politycznej w ciągu najbliższego roku. Niemniej i w tym względzie nieco wzrósł pesymizm badanych.

Tabela 11

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	'96						'97							
- poprawi się	17	18	18	16	19	18	21	20	20	23	20	23	22	
- nie zmieni się	55	52	53	52	48	49	45	48	48	47	51	47	42	
- pogorszy się	12	12	12	16	13	16	13	14	13	12	11	8	12	
Trudno powiedzieć	16	17	16	16	20	16	21	18	19	19	18	22	24	

Charakterystyczne jest jednak to, że tak znacznemu wzrostowi obaw co do rozwoju sytuacji ogólnej i sytuacji gospodarczej kraju nie towarzyszą lęki związane z sytuacją osobistą ankietowanych. Zarówno bowiem przewidywania dotyczące sytuacji w zakładach pracy respondentów, jak i prognozy ogólnych warunków życia badanych i ich rodzin nie uległy zmianie.

Tabela 12

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	N=	Wskazania respondentów według terminów badań													
		VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
		'96						'97							
		546	542	579	616	575	585	557	579	615	644	616	558	616	
- poprawi się		24	22	24	22	24	22	28	30	24	27	23	23	22	
- pozostanie bez zmian		49	49	49	52	44	51	44	43	49	50	52	48	53	
- pogorszy się		18	19	16	17	19	15	12	17	17	16	17	15	13	
Trudno powiedzieć		9	10	11	9	13	11	16	11	10	7	9	13	12	

Tabela 13

w procentach

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	'96						'97						
- lepiej	17	20	18	18	19	20	26	23	21	22	22	22	22
- tak samo	51	48	50	49	51	52	40	48	50	51	51	48	48
- gorzej	17	18	20	18	17	17	15	16	16	15	15	14	15
Trudno powiedzieć	15	14	13	15	13	11	19	13	13	13	12	15	15

Zastanawiająca jest stabilność przewidywań badanych odnośnie do sytuacji w zakładach pracy oraz warunków życia respondentów i ich rodzin. Zarówno czerwcowy wzrost optymizmu, jak i obecne prognozy co do pogorszenia się sytuacji w kraju pozostają bez wpływu na ocenę perspektyw zakładów pracy. Jeszcze bardziej stabilne są przewidywania dotyczące warunków życia - liczby optymistów i pesymistów pozostają na tym samym poziomie od wielu miesięcy.

Powódź, która dotknęła nasz kraj w ubiegłym miesiącu, przyszła w momencie, gdy nastroje społeczne - po wizycie Jana Pawła II - były bardzo dobre, na poziomie nie notowanym od kilku lat. Zapewne dlatego w skali całego kraju odbiła się ona na nastrojach w niewielkim tylko stopniu. Wyniki sondażu z ostatniej dekady lipca wskazują jednak na bardzo poważny wzrost zaniepokojenia co do przyszłości gospodarki, a także zauważalny wzrost obaw dotyczących ogólnej sytuacji w kraju w ciągu najbliższego roku. Zaniepokojenie to może się zresztą wiązać nie tylko z powodzią, ale także z innymi niepokojącymi sygnałami, np. pogarszaniem się bilansu handlowego czy wzrostem ceny dolara.

Trzeba jednak pamiętać, że badanie realizowano w czasie, gdy nie znaliśmy jeszcze bilansu strat. Dlatego za wcześnie na próbę określenia reperkusji powodzi na stan nastrojów Polaków. W miarę upływu czasu, gdy do świadomości społecznej docierać będzie rozmiar poniesionych strat i koszty usunięcia skutków, zaniepokojenie to może spowodować gwałtowne pogorszenie się nastrojów.

Pesymistyczne przewidywania co do sytuacji gospodarczej w kraju nie przekładają się na lęki dotyczące sytuacji życiowej badanych i ich rodzin w najbliższej przyszłości. Z czasem jednak i to może się zmienić, natomiast wysoki obecnie poziom zadowolenia z własnych warunków życia może - paradoksalnie - przyczynić się do pogorszenia nastrojów, gdy ludzie poczują zagrożenie osiągniętego poziomu życia.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?

	(%)			
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	48	30	22	1118
Płeć				
Meżczyźni	52	28	19	529
Kobiety	45	31	24	589
Wiek				
do 24 lat	57	19	24	155
25-34	50	34	15	199
35-44	53	26	21	257
45-54	46	32	22	172
55-64	41	35	24	161
65 lat i więcej	42	31	27	175
Miejsce zamieszkania				
Wieś	41	36	23	416
Miasto do 20 tys.	46	21	32	126
od 21 do 100 tys.	55	26	19	227
101-500 tys.	50	31	20	225
501 tys. i więcej mieszk.	62	23	15	125
Region				
Północny	46	33	20	141
Zachodni	53	27	20	119
Środkowozachodni	47	32	22	175
Środkowy	52	27	22	195
Wschodni	37	44	19	129
Południowo-wschodni	39	30	32	180
Południowo-zachodni	64	20	16	179
Wykształcenie				
Podstawowe	34	38	28	341
Zasadnicze zawodowe	46	32	23	331
Średnie	60	22	18	355
Wyższe	70	20	10	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	66	17	17	58
Prac. umysł. niż. szczebla	65	21	13	132
Pracownicy fiz. - umysł.	52	29	19	72
Robotnicy wykwalifikowani	57	24	19	142
Robotnicy niewykwalifik.	35	38	27	61
Rolnicy	24	56	21	75
Prywatni przedsiębiorcy	46	36	19	55
Bierni zawodowo				
Renciści	40	33	27	130
Emeryci	45	27	28	185
Uczniowie i studenci	64	15	21	60
Bezrobotni	47	32	21	84
Gospodynie domowe i inni	38	39	23	63
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	52	29	19	134
Sektor państwowy	55	25	19	122
Sektor prywatny	57	25	18	261
Spółdzielczość	60	19	21	16
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	32	40	28	215
201 - 325	54	29	18	224
326 - 449	47	30	23	190
450 - 599	56	26	18	152
Powyżej 599 zł	64	22	14	173
Ocena własnych war. mater.				
Złe	31	46	23	258
Średnie	47	28	25	543
Dobre	66	19	15	317
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	36	40	24	60
Raz w tygodniu	47	30	22	593
Kilka razy w miesiącu	52	29	20	133
Kilka razy w roku	46	30	23	239
W ogóle nie uczestniczy	68	17	15	91
Poglądy polityczne				
Lewica	71	17	12	253
Centrum	52	30	18	294
Prawica	45	33	22	339
Trudno powiedzieć	25	38	36	231

Tabela 2. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce:

	(%)				
	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	40	32	12	1118
Płeć					
Mężczyźni	21	42	29	9	529
Kobiety	12	39	34	15	589
Wiek					
do 24 lat	18	49	24	10	155
25-34	17	47	30	7	199
35-44	16	44	31	9	257
45-54	12	39	37	12	172
55-64	17	34	32	17	161
65 lat i więcej	19	27	36	19	175
Miejsce zamieszkania					
Wieś	16	37	34	13	416
Miasto do 20 tys.	17	40	27	16	126
od 21 do 100 tys.	16	49	27	9	227
101-500 tys.	14	42	31	13	225
501 tys. i więcej mieszk.	19	33	40	8	125
Region					
Północny	21	40	28	11	141
Zachodni	15	44	24	17	119
Środkowozachodni	17	39	31	13	175
Środkowy	16	35	37	12	195
Wschodni	13	43	32	12	129
Południowo-wschodni	14	39	38	10	180
Południowo-zachodni	17	45	28	10	179
Wykształcenie					
Podstawowe	17	32	31	19	341
Zasadnicze zawodowe	14	48	28	9	331
Średnie	16	43	33	8	355
Wyższe	18	35	39	8	91
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	16	34	40	10	58
Prac.umysł.niż.szczebła	20	44	31	4	132
Pracownicy fiz.- umysł.	9	65	26	0	72
Robotnicy wykwalifikowani	18	50	24	8	142
Robotnicy niewykwalifik.	12	48	37	4	61
Rolnicy	11	39	34	15	75
Prywatni przedsiębiorcy	12	36	42	10	55
Bierni zawodowo					
Renciści	14	36	35	15	130
Emeryci	19	27	34	20	185
Uczniowie i studenci	25	43	16	16	60
Bezrobotni	17	42	25	16	84
Gospodynie domowe i inni	12	34	38	16	63
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	14	44	36	5	134
Sektor państwowy	9	49	29	12	122
Sektor prywatny	19	44	31	6	281
Spółdzielczość	15	56	24	5	16
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	13	42	31	13	215
201 - 325	15	44	29	13	224
326 - 449	17	41	30	11	190
450 - 599	16	41	33	9	152
Powyżej 599 zł	22	39	30	8	173
Ocena własnych war. mater.					
Złe	11	34	38	17	258
Średnie	15	42	32	12	543
Dobre	22	44	26	8	317
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	15	41	34	9	60
Raz w tygodniu	16	37	34	14	593
Kilka razy w miesiącu	13	49	28	10	133
Kilka razy w roku	15	48	25	11	239
W ogóle nie uczestniczy	26	32	34	8	91
Poglądy polityczne					
Lewica	23	40	26	10	253
Centrum	14	47	32	7	294
Prawica	16	41	34	9	339
Trudno powiedzieć	11	32	33	24	231